

Okolnosti vzniku kříže na novém hřbitově ve Veselé u Valašského Meziříčí

Datec: 1906

Donátoři: manželé František (1879-1949) a Adéla Marie (1888-1971) Čapkovi

Text: „Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, byť také umře! Živ bude.“

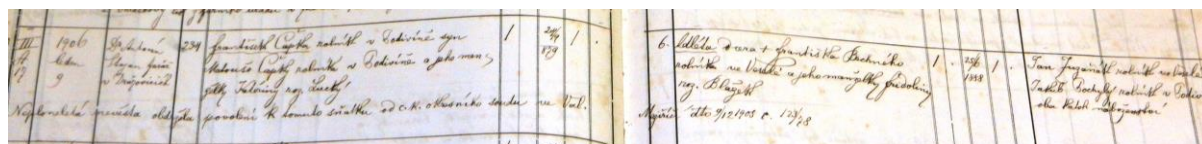

9.1.1906, Veselá: František Čapka (1879-1949) se ženou Adélou Marií roz. Bechnou (1888-1971)

Kříž manželů Čapkových z roku 1906 (Veselá, nový hřbitov, 2010)

Okolnosti vzniku kříže:

Kříž nechali vybudovat v roce 1906 majitelé bývalého veselského fojtství - rolnické usedlosti čp.6, František Čapka (1879-1949) se svou novomanželkou Adélou Čapkovou rozenou Bechnou (1888-1971). Jejich sňatek se konal ve Veselé dne 9. ledna 1906. Oddávajícím byl pozdější arcibiskup olomoucký ThDr. Antonín Cyril Stojan (1851-1923), tehdy uváděn coby farář v Dražovicích (okr. Vyškov)¹.

Veselá, římsko-katolická oddací matrika, 9.1.1906: zápis sňatku Františka Čapky a Adély Marie Bechné

¹ V letech 1908-1917 probošt kroměřížský, 1921-1923 10. arcibiskup olomoucký. Dr. Stojan se coby aktivní politik (poslanec Říšské rady, po vzniku Československa poslanec Revolučního národního shromáždění Republiky československé, v letech 1920-1923 senátor) znal s ženichem právě z prostředí politicky aktivní katolické mládeže, v jejíž řadách František Čapka (1879-1949) začínal svou politickou kariéru. Na svatbě byl přítomen také JUDr. Mořic Hruban (1862-1945), říšský a pozdější československý poslanec a senátor, ministr.

Adéla Marie Čapková rozená Bechná (1888-1971) pocházela z největšího rolnického gruntu ve Veselé, bývalého fojtství čp.6. Narodila se 25.6.1888 coby nejstarší dcera fojta Františka Bechného (1863-1900) a Bedřišky Bechné rozené Blažkové (1870-1896). Měla ještě mladší sestru Bedřišku (1892-1918).² Dětství obou sester bylo velice tvrdě poznamenáno předčasným odchodem rodičů. Když jim bylo pouhých 8, resp. 4 roky, ztratily nejprve dne 10.5.1896 matku (příčina smrti teprve 26-ti leté matky byla plicní tuberkulóza) a o čtyři roky později i otce (náhle umírá 14.8.1900 na mrtvici v 36 letech). Děvčata byla poté vychovávána poručníky a netřeba zdůrazňovat, že jejich život byl velice tvrdý.³ Možná právě proto je Adéla Bechná již ve svých 17-ti letech dne 9.12.1905 prohlášena c. a k. okresním soudem ve Valašském Meziříčí za zletilou a za pomoci veselského pana faráře P. Petra Lubojackého (1848-1916) (farářem ve Veselé v letech 1892 až 1908) jí je vyhledána patřičná partie - o 9 let starší **František Čapka** (1879-1949), statkář v Podivíně (okr. Břeclav), který patřil mezi výrazné osobnosti politického, hospodářského a náboženského života na Moravě v první polovině 20. století. Událost sňatku, který manželé uzavřeli v kostele sv. Martina ve Veselé dne 9.1.1906 nezůstala bez ohlasu tehdejšího tisku (Selské hlasy) a můžeme si tak udělat představu, že tehdy teprve 27-letý František Čapek byl na Moravě známou osobností.⁴

František Čapka (1879-1949): poslanec říšského sněmu (1913-1918) a parlamentu Republiky Československé (1918-1920)

² **František Bechný** (6.12.1863-14.8.1900), sedlák, dědic fojtství ve Veselé čp.6 sňatek 31.1.1887, Veselá: žena Bedřiška Blažková (Fridolina Blaschke) (11.1.1870-10.5.1896), dcera Ignáce Blažka, sedláka a rychtáře v Hranických (dříve Kozích) Loučkách čp.4 a jeho ženy Karoliny roz. Lazarové z Barnova (u Libavé)

dcery: 1) Adéla Marie (*25.6.1888-28.11.1971), dědička fojtství ve Veselé čp.6, sňatek 9.1.1906, Veselá: František Čapka (24.9.1879-3.11.1949), sedlák v Podivíně čp.234, syn sedláka Matouše Čapky (1.9.1841-14.3.1917) a Kateřiny rozené Lucké (20.11.1845-29.7.1926) z Podivína čp.234.

2) Bedřiška (Fridolina) (*21.4.1892-14.2.1918), umírá svobodná těsně před sňatkem.

³ **Osudy veselského gruntu čp.6** (bývalého fojtství) byly v druhé polovině 19. století následující:

Otec František Bechný (1863-1900) dědí fojtství po smrti svého otce Michala Bechného (1824-1886) dne 29.9.1886. Po sňatku je 5.3.1887 zapsána coby spoluvlastník realit jeho žena Bedřiška Bechná roz. Blažková (1870-1896). Po smrti ženy její polovici usedlosti dědí 2.6.1896 dcery Adéla a Bedřiška, které se po náhlém skonu otce stávají dne 30.12.1900 univerzálními dědičkami veškerého majetku. K další úpravě vlastnictví fojtství došlo po sňatku Adély Bechné s Františkem Čapkou dne 29.01.1906, kdy oba manželé vlastní ½ a sestra Bedřiška Bechná vlastní druhou ½ majetku. K majetkovému vypořádání se sestrou Bedřiškou dochází dne 9.8.1906. Celé fojtství pak vlastnili manželé František Čapka a Adéla Čapková roz. Bechná. Manželé pak bývalé fojtství ve Veselé čp.6 dne 30.6.1908 prodávají dosavadním nájemcům - Janu a Anně Zuzaňákovým (ostatně v držení rodu Zuzaňáků je fojtství dodnes). Mimochodem Jan Zuzaňák vystupuje dne 9.1.1906 coby svědek nevěstin.

⁴ **František Čapka** (*24.9.1879 Lanštorf (Ladná), †3.11.1949 Podivín) byl statkářem, průmyslníkem, v letech 1913-1918 poslancem rakouské Říšské rady za okresy Břeclav a Hodonín, 1913-1918 poslanec Moravského zemského sněmu jako jeden z 19 českých katolických poslanců a v letech 1918-1920 poslancem Revolučního národního shromáždění Republiky československé za Československou stranu lidovou (1918-1920). Od mládí projevoval vůdčí schopnosti. Mezi mladou generací byl velmi oblíbený a populární. Angažoval se v katolických rolnických spolcích. Od 1904 člen výboru a předsednictva Ústřední jednoty venkovské záložny v Brně. Zakládal a předsedal akciovému pivovaru v Břeclavi, předseda dozorčí rady *Uhelné společnosti Karbon* v Brně, cenzor Národní banky v Praze, železniční rada v Brně, místopředseda Jednoty hospodářských družstev v Brně, spoluzakladatel *Syndikátu řepářů*, působil na Plodinové burze (burzovní rada a rozhodčí). Podporoval Matici Hodonínskou i další akce vlasteneckého a sociálního charakteru, na kterých se podílel. Ze svědectví současníků vyplývá, že to byl člověk obdařený nadprůměrným nadáním, nesmírně zbožný, zásadový, neuvěřitelně pracovitý. Byl vyhledáván širokou veřejností, žádnému neodmítl poskytnout radu a pomoc.

A právě jejich sňatek (9.1.1906) byl oním hybným momentem k vybudování kříže na novém veselském hřbitově coby výraz vděčnosti pánům farářům a Bohu, že se manželé našli. Novomanželé po sňatku odcházejí na ženichův statek v Podivíně (okres Břeclav). Ve šťastném manželství vychovali celkem 8 dětí. I po odchodu z Veselé ve svých darech na zdejší kostel sv. Martina pokračovali. O zásluhách manželů Čapkových o kostel sv. Martina ve Veselé se dozvídáme z farní kroniky a publikace veselského faráře V. Zapletala (1944): „*Největšími dobrodinci kostela sv. Martina jsou statkář František Čapka z Podivína s manželkou Adélou rozenou Bechnou z veselského fojtství. V době, kdy drželi fojtství, darovali v roce 1906 kříž na nový hřbitov. Když se odstěhovali do Podivína, pamatovali na veselský kostel ještě více. V roce 1909 darovali dvě sochy Božského Srdce Páně a Srdce P. Marie, v roce 1917 darovali na památku 10-tiletého výročí šťastného manželství nové varhany od firmy Jan Mudroch z Tišnova. V roce 1923 byly za jejich přispění (10.000,- Kč), přispění pana arcibiskupa Stojana a farníků pořízeny tři nové zvony (P. Maria vážící 210 kg, sv. Martin 110 kg a sv. Cyril a Metoděj 93 kg). V roce 1926 věnovali manželé Čapkovi kostelu sochu sv. Antonína Paduánského a dvě nová figurální okna v presbytáři. Na jednom jest vyobrazena sv. Adéla, císařovna, a na druhém sv. František z Assisi. Jsou to patroni manželů Čapkových. V roce 1933 pořídili červené korouhve a v roce 1935 zaplatili opravu varhan za 1.200 Kč.*“ P. Vojtěch Zapletal (1944) jejich donátorské aktivity uzavírá slovy: „*Jejich zásluha je tím větší, že pomohli vždy velmi ochotně v dobách, kdy větší obnos bylo těžko sehnat z místních prostředků. Svými velkomyslnými dary zapsali se manželé Čapkovi zlatým písmem mezi dobrodince kostela sv. Martina ve Veselé.*“ Ještě v létě 1947 věnovali manželé Čapkovi na opravu kostela a fary 50. 000 Kč (!!!). Z této částky se uhradilo pořízení tří (ze čtyř) velkých oken - vitráží v kostele sv. Martina (sv. Václav, sv.Vojtěch, sv. Ludmila a sv. Anežka Česká).

Rodina statkáře Františka a Adély Čapkových (Podivín, 1928)

Téměř na den předtím, než ukončil svou pozemskou pouť (†3.11.1949), sepsal František Čapka vlastnoručně svou poslední vůli, jejíž některé pasáže ukazují na to, jaký to byl velký muž: „Pohřeb si přeji jednoduchý, aby to odpovídalo celému mému životu, bez hudby a řečnění, neboť po celý život konal jsem jen to, kam jsem byl vůlí Boží postaven a to vždy svědomitě, neboť jsem to pokládal za svou povinnost křesťanskou, tak i občanskou.“

Adéla Čapková přežila svého muže o více jak 20 let. Oba jsou pochováni v rodinném hrobě na čestném místě podivínského hřbitova. Jejich čtnými potomky žije rod dodnes.

Podivín (2012): Místo posledního odpočinku manželů Františka a Adély Čapkových

**Za poskytnuté materiály a fotografie patří mé poděkování
panu Františku Čapkovi z Podivína, vnuku manželů Čapkových.**

Zpracoval:

Ing. Rostislav V. Němejce, Ph.D.

ve Veselé, 16.01.2012

Použitá literatura:

- 1) Bechný, J., Kubrický V.: Rod Bechných z Veselé, 2003, 55 s.
- 2) Němeček, V.: Galerie osobností: František Čapka (1879-1949), Podivínský zpravodaj, 3, 2007, s.11
- 3) Zapletal, V.: Kostel sv. Martina ve Veselé, V. Meziříčí, 1944, 25 s.
- 4) Farní kronika Veselé u Valašského Meziříčí (1909-1987)
- 5) Farnost Veselá: křestní, oddací a úmrtní matriky (1850-1910)
- 6) Gruntovní a pozemkové knihy Veselé u Valašského Meziříčí (1850-1910)
- 7) Odkazy - F. Čapka, politik, Dr. Stojan, JUDR. Hruban na <http://cs.wikipedia.org>
- 8) Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: jmenný seznam poslanců, [cit. 2011-11-17].
- 9) Rodinný archiv Františka Čapka z Podivína